

บทที่ 5

สรุปผลการวิจัย อภิปรายผล และข้อเสนอแนะ

การศึกษาครั้งนี้ มีวัตถุประสงค์เพื่อศึกษาความคิดเห็นของครู และผู้บริหารต่อปัจจัยที่ส่งเสริมและเป็นอุปสรรคต่อการบริหาร โครงการอาหารกลางวันของโรงเรียนประถมศึกษา สำนักงานเขตบางกอกน้อย สังกัดกรุงเทพมหานคร เพื่อเปรียบเทียบความคิดเห็นของผู้บริหาร และครูต่อปัจจัยในการบริหาร โครงการอาหารกลางวันของโรงเรียนประถมศึกษา สำนักงานเขตบางกอกน้อย สังกัดกรุงเทพมหานคร และเพื่อศึกษาข้อเสนอแนะในการบริหารของ โครงการอาหารกลางวันของโรงเรียนประถมศึกษา สำนักงานเขตบางกอกน้อย สังกัดกรุงเทพมหานคร

กลุ่มตัวอย่างคือ ผู้บริหาร โรงเรียน 14 คน และครู โรงเรียนประถมศึกษา สำนักงานเขตบางกอกน้อย จำนวน 146 คน รวมทั้งสิ้น 160 คน

เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย คือ แบบสอบถามแสดงความความคิดเห็นของครูและผู้บริหารต่อปัจจัยที่ส่งเสริมและเป็นอุปสรรคต่อการบริหาร โครงการอาหารกลางวันของโรงเรียนสังกัดกรุงเทพมหานคร เป็นแบบสอบถามแบบมาตราส่วนประมาณค่า (Rating scale)

วิเคราะห์ข้อมูลโดยใช้โปรแกรมคอมพิวเตอร์ เพื่อคำนวณหาค่าร้อยละ ค่าเฉลี่ย (\bar{x}) ค่าเบี่ยงเบนมาตรฐาน (SD) ค่า t-test

สรุปผลการวิจัย

ผลการวิจัยสรุปได้ดังนี้

1. สถานภาพของผู้ตอบแบบสอบถามพบว่าส่วนใหญ่เป็นเพศหญิง จำนวน 129 คน เป็นเพศชาย จำนวน 31 คน รวมทั้งหมด 160 คน ส่วนใหญ่มีอายุระหว่าง 41- 51 ปี

2. ความคิดเห็นของผู้บริหารต่อปัจจัยที่ส่งเสริมและเป็นอุปสรรคต่อการบริหารโครงการอาหารกลางวันของโรงเรียนประถมศึกษา สำนักงานเขตบางกอกน้อย สังกัดกรุงเทพมหานคร ในภาพรวมและรายด้านดังนี้

2.1 ผู้บริหารโรงเรียนต่อปัจจัยที่ส่งเสริมการบริหารโครงการอาหารกลางวันของโรงเรียนประถมศึกษา สำนักงานเขตบางกอกน้อย สังกัดกรุงเทพมหานคร โดยรวมพบว่าอยู่ใน

ระดับมาก ด้านความโปร่งใสเป็นอันดับแรก ด้านการประเมินผลเป็นอันดับรอง และด้านบุคลากรเป็นอันดับสุดท้าย เมื่อพิจารณาเป็นรายด้านทั้ง 10 ด้าน ด้านการวางแผนพบว่าเรื่องผู้บริหาร และครูปฏิบัติตามนโยบาย เป้าหมายและวัตถุประสงค์โครงการอาหารกลางวันในโรงเรียนเป็นอันดับแรก การกำหนดรายการอาหารล่วงหน้าอย่างเหมาะสมเป็นอันดับรอง และการศึกษาและสำรวจข้อมูลของโครงการก่อนที่จะดำเนินงานโครงการอาหารกลางวันเป็นอันดับสุดท้าย ด้านบุคลากรพบว่าเรื่องการแต่งกายของผู้ประกอบอาหารและผู้ให้บริการเป็นอันดับแรก การให้ความรู้เรื่องการอบรมเรื่องอาหารและโภชนาการแก่แม่ครัวและครูผู้รับผิดชอบโครงการอาหารกลางวันเป็นอันดับรอง และโรงเรียนมีครูเพียงพอในการดำเนินงานโครงการอาหารกลางวันเป็นอันดับสุดท้าย ด้านงบประมาณและการเงินพบว่าเรื่องการจัดทำระบบการเงินและบัญชีโครงการอาหารกลางวันให้เป็นปัจจุบันเป็นอันดับแรก วัตถุประสงค์ที่จะมาใช้ประกอบอาหารเหมาะสมกับงบประมาณที่ได้รับเป็นอันดับรอง และการขอรับความช่วยเหลือด้านการเงิน วัสดุอุปกรณ์ จากหน่วยงานเอกชน ผู้ปกครองนักเรียนเป็นอันดับสุดท้าย ด้านอาคารสถานที่พบว่าเรื่องการจัดโรงอาหาร โรงครัวที่ถูกสุขลักษณะเป็นอันดับแรก ด้านการจัดสถานที่สำหรับการประกอบอาหารถูกสุขลักษณะเป็นอันดับรอง และสถานที่รับประทานอาหารของนักเรียนมีเพียงพอเป็นอันดับสุดท้าย ด้านวัสดุอุปกรณ์เครื่องมือและเครื่องใช้พบว่าเรื่องน้ำใช้สำหรับประกอบอาหาร และล้างภาชนะเป็นอันดับแรก จำนวนภาชนะที่ใช้ใส่อาหารเป็นอันดับรอง และการมีน้ำดื่มที่สะอาดเพื่อบริการนักเรียนเป็นอันดับสุดท้าย ด้านนักเรียนพบว่าเรื่องมีการตรวจสอบภาวะโภชนาการของนักเรียนทุกภาคเรียนเป็นอันดับแรก การดำเนินการให้นักเรียนได้รับประทานอาหารที่มีประโยชน์ต่อร่างกายครบถ้วนตามหลักโภชนาการอาหารหลัก 5 หมู่เป็นอันดับรอง และการมีส่วนร่วมของนักเรียนในกิจกรรมการดำเนินงานโครงการอาหารกลางวันของโรงเรียนเป็นอันดับสุดท้าย ด้านบูรณาการกับการเรียนการสอนพบว่าเรื่องการเข้าแถวเพื่อรับอาหารของนักเรียนเป็นอันดับแรก การมีระเบียบวินัย และมารยาทในการรับประทานอาหารเป็นอันดับรอง และโรงเรียนสอนให้นักเรียนรู้จักการประกอบอาหารและการถนอมอาหารเป็นอันดับสุดท้าย ด้านสิ่งแวดล้อมพบว่าเรื่องสถานที่ประกอบอาหารถูกสุขลักษณะเป็นอันดับแรก การควบคุมคุณภาพของอาหารที่จำหน่ายภายในโรงเรียนและความสะอาดของการทำอาหารเป็นอันดับรอง และการแต่งกายของคนทำอาหารเป็นอันดับสุดท้าย ด้านการประเมินผลพบว่าเรื่องมีการบันทึกสุขภาพนักเรียนเป็นอันดับแรก และมีการประเมินโครงการอาหารกลางวันเป็นระยะๆ เป็นอันดับสุดท้าย ด้านความโปร่งใสพบว่าเรื่องคณะกรรมการตรวจสอบการใช้จ่ายโครงการอาหารกลางวันเป็นอันดับแรก การลงบัญชีของงบประมาณโครงการอาหารกลางวันตามระเบียบการเงินการบัญชี และเป็นปัจจุบัน และการควบคุมการซื้ออาหารตามระเบียบเป็นอันดับรอง และการแสดงผลงานการดำเนินงานโครงการอาหารกลางวันเป็นอันดับสุดท้าย

2.2 ครูในโรงเรียนประถมศึกษาต่อปัจจัยที่ส่งเสริมการบริหารโครงการอาหารกลางวันของโรงเรียนประถมศึกษา สำนักงานเขตบางกอกน้อย สังกัดกรุงเทพมหานคร โดยรวมพบว่าอยู่ในระดับมาก ด้านความโปร่งใสเป็นอันดับแรก ด้านสิ่งแวดล้อมเป็นอันดับรอง และด้านบุคลากรเป็นอันดับสุดท้าย เมื่อพิจารณาเป็นรายด้านทั้ง 10 ด้าน ด้านการวางแผนพบว่าเรื่องการกำหนดรายการอาหารล่วงหน้าอย่างเหมาะสมเป็นอันดับแรก ครูผู้รับผิดชอบโครงการอาหารกลางวันรายงานผลการปฏิบัติงานต่อผู้บังคับบัญชาเป็นอันดับรอง และการจัดซื้อวัสดุอุปกรณ์การประกอบอาหารเป็นอันดับสุดท้าย ด้านบุคลากรพบว่าเรื่องการแต่งกายของผู้ประกอบอาหารและผู้ให้บริการเป็นอันดับแรก การตรวจสอบภาพประจำปีของผู้ประกอบอาหารและผู้ให้บริการเป็นอันดับรอง และโรงเรียนมีครูเพียงพอในการดำเนินงาน โครงการอาหารกลางวันเป็นอันดับสุดท้าย ด้านงบประมาณและการเงินพบว่าเรื่องการจัดทำระบบการเงินและบัญชีโครงการอาหารกลางวันให้เป็นปัจจุบันเป็นอันดับแรก การใช้เงินงบประมาณที่ได้มาอย่างคุ้มค่า และมีความคล่องตัวเป็นอันดับรอง และการขอรับความช่วยเหลือด้านการเงิน วัสดุอุปกรณ์ จากหน่วยงานเอกชน ผู้ปกครองนักเรียนเป็นอันดับสุดท้าย ด้านอาคารสถานที่พบว่าเรื่องสถานที่ในการเก็บล้างทำความสะอาดภาชนะถูกสุขลักษณะเป็นอันดับแรก การจัดโรงอาหาร โรงครัวที่ถูกสุขลักษณะเป็นอันดับรอง และสถานที่รับประทานอาหารของนักเรียนมีเพียงพอเป็นอันดับสุดท้าย ด้านวัสดุอุปกรณ์เครื่องมือและเครื่องใช้พบว่าเรื่องน้ำใช้สำหรับประกอบอาหาร และล้างภาชนะเป็นอันดับแรก จำนวนภาชนะที่ใช้ใส่อาหาร และการดูแลรักษาความสะอาดการจัดเก็บภาชนะและอุปกรณ์เป็นอันดับรอง และการมีน้ำดื่มที่สะอาดเพื่อบริการนักเรียนเป็นอันดับสุดท้าย ด้านนักเรียนพบว่าเรื่องการดำเนินการให้นักเรียนได้รับประทานอาหารที่มีประโยชน์ต่อร่างกายครบถ้วนตามหลักโภชนาการอาหารหลัก 5 หมู่เป็นอันดับแรก มีการตรวจสอบภาวะโภชนาการของนักเรียนทุกภาคเรียนเป็นอันดับรอง และการมีส่วนร่วมของนักเรียนในกิจกรรมการดำเนินงาน โครงการอาหารกลางวันของโรงเรียนเป็นอันดับสุดท้าย ด้านบูรณาการกับการเรียนการสอนพบว่าเรื่องการเข้าแถวเพื่อรับประทานอาหารของนักเรียนเป็นอันดับแรก การมีระเบียบวินัย และมารยาทในการรับประทานอาหารเป็นอันดับรอง และโรงเรียนสอนให้นักเรียนรู้จักการประกอบอาหารและการถนอมอาหารเป็นอันดับสุดท้าย ด้านสิ่งแวดล้อมพบว่าเรื่องความสะอาดของการทำอาหารเป็นอันดับแรก การแต่งกายของคนทำอาหารเป็นอันดับรอง และการควบคุมคุณภาพของอาหารที่จำหน่ายภายในโรงเรียนเป็นอันดับสุดท้าย ด้านการประเมินผลพบว่าเรื่องมีการบันทึกสุขภาพนักเรียนเป็นอันดับแรก และมีการประเมินโครงการอาหารกลางวันเป็นระยะๆ เป็นอันดับสุดท้าย ด้านความโปร่งใสบว่าเรื่องการลงบัญชีของงบประมาณโครงการอาหารกลางวันตามระเบียบการเงินการบัญชี และเป็นปัจจุบันเป็นอันดับ

แรก คณะกรรมการตรวจสอบการใช้จ่ายโครงการอาหารกลางวันเป็นอันดับรอง และการแถลงผลงานการดำเนินงานโครงการอาหารกลางวันเป็นอันดับสุดท้าย

3. ความคิดเห็นของผู้บริหารต่อปัจจัยที่เป็นอุปสรรคต่อการบริหารโครงการอาหารกลางวันของโรงเรียนประถมศึกษา สำนักงานเขตบางกอกน้อย สังกัดกรุงเทพมหานคร ในภาพรวมและรายด้านดังนี้

3.1 ผู้บริหารโรงเรียน ปัจจัยที่เป็นอุปสรรคต่อการบริหารโครงการอาหารกลางวันของโรงเรียนประถมศึกษา สำนักงานเขตบางกอกน้อย สังกัดกรุงเทพมหานคร โดยรวมพบว่าอยู่ในระดับน้อยที่สุด ด้านสิ่งแวดล้อมเป็นอันดับแรก ด้านวัสดุอุปกรณ์เครื่องมือและเครื่องใช้เป็นอันดับรอง และด้านการประเมินผลเป็นอันดับสุดท้าย เมื่อพิจารณาเป็นรายด้านทั้ง 10 ด้าน ด้านการวางแผนพบว่าเรื่องการศึกษาและสำรวจข้อมูลของโครงการก่อนที่จะดำเนินงานโครงการอาหารกลางวัน และการกำหนดรายการอาหารล่วงหน้าอย่างเหมาะสมเป็นอันดับแรก การแต่งตั้งคณะทำงานตามนโยบายของกรุงเทพมหานคร การแบ่งหน้าที่ความรับผิดชอบเป็นอันดับรอง และการจัดซื้อวัสดุอุปกรณ์การประกอบอาหาร และกำหนดมีการประเมินผลสอดคล้องกับนโยบายที่กำหนดเป็นอันดับสุดท้าย ด้านบุคลากรพบว่าเรื่องโรงเรียนมีครูเพียงพอในการดำเนินงานโครงการอาหารกลางวันเป็นอันดับแรก การตรวจสอบสุขภาพประจำปีของผู้ประกอบอาหารและผู้ให้บริการเป็นอันดับรอง และการให้ความรู้เรื่อง/การอบรมเรื่องอาหารและโภชนาการแก่แม่ครัวและครูผู้รับผิดชอบโครงการอาหารกลางวันเป็นอันดับสุดท้าย ด้านงบประมาณและการเงินพบว่าเรื่องการใช้เงินงบประมาณที่ได้มาอย่างคุ้มค่า และมีความคล่องตัวเป็นอันดับแรก วัสดุุดิบที่จะมาใช้ประกอบอาหารเหมาะสมกับงบประมาณที่ได้รับ และการจัดทำระบบการเงินและบัญชีโครงการอาหารกลางวันให้เป็นปัจจุบันเป็นอันดับรอง และการขอรับความช่วยเหลือด้านการเงิน วัสดุอุปกรณ์ จากหน่วยงานเอกชน ผู้ปกครองนักเรียนเป็นอันดับสุดท้าย ด้านอาคารสถานที่พบว่าเรื่องการจัดโรงอาหาร โรงครัวที่ถูกสุขลักษณะเป็นอันดับแรก การจัดทำท่อระบายน้ำ และเครื่องบำบัดน้ำเสีย บ่อดักไขมันให้กับโครงการอาหารกลางวันของโรงเรียนเป็นอันดับรอง และสถานที่รับประทานอาหารของนักเรียนมีเพียงพอเป็นอันดับสุดท้าย ด้านวัสดุอุปกรณ์เครื่องมือและเครื่องใช้พบว่าเรื่องการดูแลรักษาความสะอาด การจัดเก็บภาชนะและอุปกรณ์ และน้ำใช้สำหรับประกอบอาหาร และล้างภาชนะเป็นอันดับแรก จำนวนภาชนะที่ใช้ใส่อาหารและคุณภาพของภาชนะและอุปกรณ์เป็นอันดับรอง และการมีน้ำดื่มที่สะอาดเพื่อบริการนักเรียนเป็นอันดับสุดท้าย ด้านนักเรียนพบว่าเรื่องมีการตรวจสอบภาวะโภชนาการของนักเรียนทุกภาคเรียนเป็นอันดับแรก การดำเนินการให้นักเรียนได้รับประทานอาหารที่มีประโยชน์ต่อร่างกายครบถ้วนตามหลักโภชนาการอาหารหลัก 5 หมู่ เป็นอันดับรอง และการมีส่วนร่วมของนักเรียนในกิจกรรมดำเนินงาน

โครงการอาหารกลางวันของโรงเรียนเป็นอันดับสุดท้าย ด้านบูรณาการกับการเรียนการสอนพบว่า เรื่องการเข้าแถวเพื่อรับอาหารของนักเรียนเป็นอันดับแรก การมีระเบียบวินัย และมารยาทในการรับประทานอาหารเป็นอันดับรอง และนักเรียนมีส่วนร่วมในการเก็บล้างภาชนะของตนเองเป็นอันดับสุดท้าย ด้านสิ่งแวดล้อมพบว่าเรื่องการตรวจสอบด้านความสะอาดของโรงอาหารเป็นอันดับแรก การควบคุมคุณภาพของอาหารที่จำหน่ายภายในโรงเรียนเป็นอันดับรอง และด้านการแต่งกายของคนทำอาหารเป็นอันดับสุดท้าย ด้านการประเมินผลพบว่าเรื่องมีการประเมินโครงการอาหารกลางวันเป็นระยะๆ เป็นอันดับแรก และมีการบันทึกสุขภาพนักเรียนเป็นอันดับสุดท้าย ด้านความโปร่งใสพบว่าเรื่องคณะกรรมการตรวจสอบการใช้จ่ายโครงการอาหารกลางวันเป็นอันดับแรก การแสดงผลงานการดำเนินงานโครงการอาหารกลางวันเป็นอันดับรอง และการควบคุมการซื้ออาหารตามระเบียบเป็นอันดับสุดท้าย

3.2 ครูในโรงเรียนประถมศึกษา ปัจจัยที่เป็นอุปสรรคต่อการบริหารโครงการอาหารกลางวันของโรงเรียนประถมศึกษา สำนักงานเขตบางกอกน้อย สังกัดกรุงเทพมหานคร โดยรวมพบว่าอยู่ในระดับน้อยที่สุด ด้านบุคลากรเป็นอันดับแรก ด้านอาคารสถานที่เป็นอันดับรอง ด้านสิ่งแวดล้อม ด้านการประเมินผลและด้านความโปร่งใสเป็นอันดับสุดท้าย เมื่อพิจารณาเป็นรายด้าน ทั้ง 10 ด้าน ด้านการวางแผนพบว่าเรื่องการกำหนดรายการอาหารล่วงหน้าอย่างเหมาะสมเป็นอันดับแรก กำหนดให้มีการประเมินผลสอดคล้องกับนโยบายที่กำหนดเป็นอันดับรอง และการแต่งตั้งคณะทำงานตามนโยบายของกรุงเทพมหานคร การแบ่งหน้าที่ความรับผิดชอบเป็นอันดับสุดท้าย ด้านบุคลากรพบว่าเรื่องการตรวจสอบสุขภาพประจำปีของผู้ประกอบอาหารและผู้ให้บริการเป็นอันดับแรก โรงเรียนมีครูเพียงพอในการดำเนินงานโครงการอาหารกลางวันเป็นอันดับรอง และการให้ความรู้เรื่อง/การอบรมเรื่องอาหารและโภชนาการแก่แม่ครัวและครูผู้รับผิดชอบโครงการอาหารกลางวันเป็นอันดับสุดท้าย ด้านงบประมาณและการเงินพบว่าเรื่องการรณรงค์ จัดกิจกรรมหาเงินทุนเพิ่มเติมหรือทดแทนเงินงบประมาณโครงการอาหารกลางวันเป็นอันดับแรก งบประมาณรายหัวของนักเรียนที่ได้รับเป็นอันดับรอง และวัตถุดิบที่จะมาใช้ประกอบอาหารเหมาะสมกับงบประมาณที่ได้รับเป็นอันดับสุดท้าย ด้านอาคารสถานที่พบว่าเรื่องสถานที่รับประทานอาหารของนักเรียนมีเพียงพอเป็นอันดับแรก การจัดสถานที่สำหรับการประกอบอาหารถูกสุขลักษณะ และการกำจัดขยะมูลฝอยและเศษอาหารเป็นอันดับรอง และการดูแลรักษาสิ่งแวดล้อมภายในและภายนอกโรงอาหารและโรงครัวเป็นอันดับสุดท้าย ด้านวัสดุอุปกรณ์เครื่องมือและเครื่องใช้พบว่าเรื่องน้ำใช้สำหรับประกอบอาหาร และล้างภาชนะเป็นอันดับแรก การมีน้ำดื่มที่สะอาดเพื่อบริการนักเรียนเป็นอันดับรอง และจำนวนภาชนะที่ใช้ใส่อาหารและการดูแลรักษาความสะอาด การจัดเก็บภาชนะและอุปกรณ์เป็นอันดับสุดท้าย ด้านนักเรียนพบว่าเรื่องการมีส่วนร่วมของนักเรียนในกิจกรรมการ

ดำเนินงานโครงการอาหารกลางวันของโรงเรียนเป็นอันดับแรก มีการตรวจสอบภาวะโภชนาการของนักเรียนทุกภาคเรียน และการจัดกิจกรรมเสริมหลักสูตรเพื่อสนับสนุนโครงการอาหารกลางวันเป็นอันดับรอง และการดำเนินการให้นักเรียนได้รับประทานอาหารที่มีประโยชน์ต่อร่างกายครบถ้วนตามหลักโภชนาการอาหารหลัก 5 หมู่ และการแก้ไขปัญหภาวะทุพโภชนาการนักเรียนโดยใช้โครงการอาหารกลางวันเป็นอันดับสุดท้าย ด้านบูรณาการกับการเรียนการสอนพบว่าเรื่องโรงเรียนสอนให้นักเรียนรู้จักการประกอบอาหารและการถนอมอาหารเป็นอันดับแรก นักเรียนมีส่วนร่วมในการเก็บล้างภาชนะของตนเองเป็นอันดับรอง และมีการบูรณาการกิจกรรมการเรียนการสอนเพื่อโครงการอาหารกลางวันเป็นอันดับสุดท้าย ด้านสิ่งแวดล้อมพบว่าเรื่องการตรวจสอบด้านความสะอาดของโรงอาหารเป็นอันดับแรก การควบคุมคุณภาพของอาหารที่จำหน่ายภายในโรงเรียนเป็นอันดับรอง และการแต่งกายของคนทำอาหารเป็นอันดับสุดท้าย ด้านการประเมินผลพบว่าเรื่องมีการประเมินโครงการอาหารกลางวันเป็นระยะๆ เป็นอันดับแรก และมีการบันทึกสุขภาพนักเรียนเป็นอันดับสุดท้าย ด้านความโปร่งใสพบว่าเรื่องคณะกรรมการตรวจสอบค่าใช้จ่ายโครงการอาหารกลางวันเป็นอันดับแรก การลงบัญชีของงบประมาณโครงการอาหารกลางวันตามระเบียบการเงินการบัญชี และเป็นปัจจุบันเป็นอันดับรอง และการควบคุมการซื้ออาหารตามระเบียบเป็นอันดับสุดท้าย

4. การเปรียบเทียบความคิดเห็นของผู้บริหาร และครูต้อปัจจัยที่ส่งเสริมและเป็นอุปสรรคต่อการบริหารโครงการอาหารกลางวันของโรงเรียนประถมศึกษา สำนักงานเขตบางกอกน้อย สังกัดกรุงเทพมหานคร

4.1 การเปรียบเทียบความคิดเห็นของผู้บริหาร และครูต้อปัจจัยที่ส่งเสริมการบริหารโครงการอาหารกลางวันของโรงเรียนประถมศึกษา สำนักงานเขตบางกอกน้อย สังกัดกรุงเทพมหานคร พบว่าไม่แตกต่างกันทั้งภาพรวมและรายด้านทุกด้าน

4.2 การเปรียบเทียบความคิดเห็นของผู้บริหาร และครูต้อปัจจัยที่เป็นอุปสรรคต่อการบริหารโครงการอาหารกลางวันของโรงเรียนประถมศึกษา สำนักงานเขตบางกอกน้อย สังกัดกรุงเทพมหานคร พบว่าไม่แตกต่างกันทั้งภาพรวมและรายด้านทุกด้าน

5. ข้อเสนอแนะในการปรับปรุงการบริหารโครงการอาหารกลางวัน จำนวน 10 ด้านพบว่า ด้านวัสดุอุปกรณ์เครื่องมือและเครื่องใช้เป็นอันดับแรก ด้านอาคารสถานที่เป็นอันดับรอง ด้านบุคลากร ด้านการบูรณาการกับการเรียนการสอน ด้านการวางแผน และด้านความโปร่งใสเป็นอันดับสุดท้าย

อภิปรายผล

1. ความคิดเห็นของผู้บริหาร และครูต้อปัจจัยที่ส่งเสริมการบริหารโครงการอาหารกลางวันของโรงเรียนประถมศึกษา สำนักงานเขตบางกอกน้อย สังกัดกรุงเทพมหานคร ในภาพรวม

1.1 ผู้บริหารโรงเรียน พบว่าโดยรวมอยู่ในระดับมาก อันเนื่องมาจากการดำเนินการต่างๆ ภายในโรงเรียนสังกัดกรุงเทพมหานครอยู่ภายใต้การกำกับดูแลของผู้ว่าราชการกรุงเทพมหานครเท่านั้น ทำให้มีการกำหนดกรอบ แนวคิด นโยบายในการดำเนินการให้เป็นไปในทิศทางเดียวกันทั้งหมด มีการกำหนดเป็นระเบียบ ข้อบังคับขึ้นใช้กับโรงเรียนในสังกัดกรุงเทพมหานครเท่านั้น ซึ่งระเบียบดังกล่าวทำให้สามารถตรวจสอบ ทบทวนแหล่งที่มาและแหล่งที่ไปได้ชัดเจน ทำให้เกิดความเป็นเอกภาพ และเป็นสิ่งที่ช่วยส่งเสริมให้ดำเนินการบริหารงานโรงเรียนในสังกัดกรุงเทพมหานครได้ง่ายมากขึ้น เนื่องจากมีข้อบังคับว่าผู้บริหารต้องดำเนินการอย่างไรในแต่ละด้าน แต่งานบริหารในเรื่องใดไม่ยุ่งยากมากเท่ากับงานบริหารงานบุคลากร คือการบริหารจัดการกับบุคคล ทำให้โดยภาพรวมพบว่าด้านบุคลากรเป็นปัจจัยที่ส่งเสริมการบริหารโครงการอาหารกลางวันของโรงเรียนประถมศึกษา สำนักงานเขตบางกอกน้อย สังกัดกรุงเทพมหานคร เป็นอันดับสุดท้ายเพราะทุกอย่างมีระเบียบ กฎข้อบังคับ แต่กับบุคคลกระทำดำเนินการได้ยาก เพราะบุคคลจะมีข้อต่อรอง ข้อเสนอแนะ และในบางครั้งมีการเกี่ยงงาน เลี่ยงงาน ไม่ปฏิบัติเลยก็มี ทำให้เมื่อจัดลำดับการบริหารงานโครงการอาหารกลางวันด้านบุคลากรอยู่ในระดับที่ 10 ของการเป็นปัจจัยที่ส่งเสริมการบริหารโครงการอาหารกลางวันของโรงเรียนประถมศึกษา สำนักงานเขตบางกอกน้อย สังกัดกรุงเทพมหานคร

1.2 ครูในโรงเรียนประถมศึกษา พบว่าโดยรวมอยู่ในระดับ ด้านความโปร่งใสมาเป็นอันดับแรก เหมือนกับของผู้บริหารโรงเรียน เพราะโรงเรียนสังกัดกรุงเทพมหานครบริหารงานตามกฎระเบียบของกรุงเทพมหานครกำหนดขึ้น ซึ่งระบบของการบริหารงานราชการแผนใหม่นั้นหน่วยงานราชการจะต้องโปร่งใส และตรวจสอบได้ทุกเรื่อง ว่ามีที่มีอย่างไร และนำไปใช้อย่างไร ผลที่ได้รับเป็นอย่างไรต้องชัดเจน ทำให้งานด้านความโปร่งใสจึงเป็นอันดับแรกในการเป็นปัจจัยที่ส่งเสริมการบริหารโครงการอาหารกลางวันของโรงเรียนประถมศึกษา สำนักงานเขตบางกอกน้อย สังกัดกรุงเทพมหานคร แต่งานด้านบุคลากรในความคิดเห็นของครูโรงเรียนประถมศึกษาต้อปัจจัยที่ส่งเสริมการบริหารโครงการอาหารกลางวันนั้นกับพบว่าเป็นอันดับสุดท้าย เพราะครูมีภาระงานสอนที่ต้องสอนนักเรียน ต้องทำการวัดและประเมินผล แล้วยังมีภาระงานอื่นอีกที่เกี่ยวกับโรงเรียนที่ต้องดำเนินการเพื่อช่วยให้โรงเรียนขับเคลื่อนไปได้ เช่นงานโครงการอาหารกลางวัน ทำให้เกิดภาระงานขึ้นมากมายนับกับครูในโรงเรียน ทำให้ให้เมื่อจัดลำดับการบริหารงานโครงการอาหาร

กลางวันด้านบุคลากรอยู่ในระดับสุดท้ายของการเป็นปัจจัยที่ส่งเสริมการบริหารโครงการอาหารกลางวันของโรงเรียนประถมศึกษา สำนักงานเขตบางกอกน้อย สังกัดกรุงเทพมหานคร

2. ความคิดเห็นของผู้บริหาร และครูต่อปัจจัยที่ส่งเสริมการบริหารโครงการอาหารกลางวันของโรงเรียนประถมศึกษา สำนักงานเขตบางกอกน้อย สังกัดกรุงเทพมหานคร เป็นรายด้าน

2.1 ด้านวางแผน

ปัจจัยที่ส่งเสริมการบริหารงานโครงการอาหารกลางวันในด้านนี้พบว่าอยู่ในระดับมากทุกข้อทั้งผู้บริหารและครู เนื่องจากจากโรงเรียนในสังกัดกรุงเทพมหานครมีการบริหารจัดการ การกำหนดวัตถุประสงค์และแนวทางการบริหารโครงการอาหารกลางวันส่วนใหญ่โรงเรียนรับนโยบายจากกรุงเทพมหานครมากำหนดเป็นวัตถุประสงค์ การกำหนดนโยบายหรือเป้าหมายในการบริหารงานโครงการของโรงเรียนใช้วิธีเขียนไว้เป็นลายลักษณ์อักษรชัดเจน การวางแผนเกี่ยวกับโครงการอาหารกลางวันของโรงเรียนจะจัดทำเป็นโครงการแน่นอนตลอดปี ซึ่งสอดคล้องกับ ดาวรุ่ง คิริแสง (2541, บทคัดย่อ) พบว่า โรงเรียนมีการวางแผนโครงการจัดอาหารกลางวันเป็นรายปี ขึ้นวางแผนในการดำเนินงานได้รับความร่วมมือเป็นไปตามที่โรงเรียนกำหนดไว้

2.2 ด้านบุคลากร

ปัจจัยที่ส่งเสริมการบริหารงานโครงการอาหารกลางวันในด้านนี้พบว่า อยู่ในระดับมาก โรงเรียนมีผู้บริหาร ครูที่รับผิดชอบโครงการอาหารกลางวันภายในโรงเรียน เป็นผู้ที่มีความรู้ทางโภชนาการเป็นส่วนใหญ่ มีความรู้ในเรื่องการจัดการอาหารและโภชนาการ การแต่งกายของผู้ประกอบอาหาร การดูแลสุขภาพของผู้ที่จะต้องประกอบหรือสัมผัสอาหาร โรงเรียนมีการแต่งตั้งคณะกรรมการดำเนินการเป็นลายลักษณ์อักษรกิจกรรมที่โรงเรียนจัดให้บุคลากรให้ถือว่าเป็นการส่งเสริมโครงการอาหารกลางวันของโรงเรียน การจัดอบรมเรื่องอาหาร โภชนาการแม่ครัว การแต่งกาย การตรวจสุขภาพประจำปีของผู้ประกอบอาหาร ซึ่งสอดคล้องกับแนวความคิดของจักรพงษ์ บุญเลิศ (2541) กล่าวว่า โรงเรียนเอกชนมีการตั้งคณะกรรมการดำเนินงานโครงการอาหารกลางวันของโรงเรียน มีการจัดทำอาหารกลางวันทุกวันเปิดเรียน และสอดคล้องกับ ดาวรุ่ง คิริแสง (2541) และ สุชาดา ขำหรุ่น (2538) กล่าวว่า โรงเรียนส่วนใหญ่มีคณะกรรมการดำเนินงานมากกว่า 5 คน ซึ่งก็ตรงกับระเบียบกรุงเทพมหานครว่าด้วยโครงการอาหารกลางวันในโรงเรียน พ.ศ. 2523 ข้อ 10 ที่ให้หัวหน้าสถานศึกษาแต่งตั้งเจ้าหน้าที่โดยเฉพาะจำนวนหนึ่งคน ทำหน้าที่จัดทำบัญชีรายรับรายจ่าย และคณะกรรมการประกอบด้วยเจ้าหน้าที่อย่างน้อยสามคนเป็นผู้ร่วมรับผิดชอบในการเก็บรักษาเงินและเป็นผู้ตรวจสอบการรับจ่ายเงิน

จากที่กล่าวมาข้างต้น ทำให้ครูผู้รับผิดชอบโครงการอาหารกลางวันในโรงเรียนมีเวลาไม่เพียงพอ เนื่องจากมีภาระงานประจำมากและขาดครูที่มีความรู้ด้านโภชนาการศาสตร์ หรือ

โภชนาการโดยตรง ซึ่งสอดคล้องสำนักงานคณะกรรมการการศึกษาแห่งชาติ (2540, หน้า 151) และ กองวิจัยทางการศึกษา กรมวิชาการกระทรวงศึกษาธิการ (2537, หน้า 60-66) พบว่า การบริหาร โครงการอาหารกลางวันจะประสบผลสำเร็จไม่ได้ ถ้าด้านผู้บริหารและครูในโรงเรียนส่วนมากไม่มี ครูที่มีวุฒิทางคหกรรมศาสตร์หรือโภชนาการ ดังนั้น ส่วนใหญ่จึงใช้ครูทั่วไปรับผิดชอบและ หมุนเวียนสับเปลี่ยนกันรับผิดชอบโครงการอาหารกลางวัน งานวิจัยของ นันทา วงศ์วรรณ (2545, หน้า 93) ได้วิจัยเรื่อง การประเมินผลโครงการอาหารกลางวันในโรงเรียนประถมศึกษา กรุงเทพมหานคร เกี่ยวกับปัญหา อุปสรรค ในการดำเนินงานโครงการอาหารกลางวัน ด้านบุคลากร พบว่าครูส่วนใหญ่มีชั่วโมงสอนมากจนไม่มีเวลาช่วยงานด้านบริการอาหารกลางวัน มีปัญหาเป็น อันดับแรก และวรรณะ ธารพร (2546, หน้า 112) ได้วิจัยเรื่อง สภาพและปัญหาการดำเนินงาน โครงการอาหารกลางวันของโรงเรียนประถมศึกษา สังกัดสำนักงานการศึกษาจังหวัด นครศรีธรรมราช ด้านบุคลากรในการดำเนินงานโครงการอาหารกลางวันพบว่าปัญหาที่มีมากที่สุด คือ ผู้รับผิดชอบโครงการอาหารกลางวัน มีชั่วโมงสอนมากไม่สามารถทำได้เต็มที่

2.3 ด้านงบประมาณและการเงิน

ปัจจัยที่ส่งเสริมการบริหารงานโครงการอาหารกลางวันในด้านนี้พบว่า อยู่ใน ระดับมาก โรงเรียนในสังกัดกรุงเทพมหานครมีการดำเนินการจัดระบบบริหาร การรับ-จ่ายเงิน การ ใช้เงินงบประมาณ การทำบัญชีของโครงการอาหารกลางวันที่เป็นปัจจุบันและต่อเนื่องที่เป็นตาม แนวนโยบายอย่างชัดเจนที่ถูกกำหนดตั้งแต่ต้นปีงบประมาณ การดำเนินงาน โครงการใดๆ ก็ตาม ปัจจัยสำคัญที่ขาดไม่ได้ก็คืองบประมาณ การดำเนินงานโครงการอาหารกลางวันในโรงเรียน ประถมศึกษา สังกัดกรุงเทพมหานครส่วนใหญ่เป็นการดำเนินการตามกรอบแนว นโยบายที่กำหนด ขึ้นเป็นแบบแผน มีลายลักษณ์อักษรชัดเจน มีกฎระเบียบตายตัว ตรวจสอบหาที่มาและที่ไปได้ ข้อดี เหล่านี้ทำให้เป็นปัจจัยส่งเสริมในด้านงบประมาณสำหรับโรงเรียนสังกัดกรุงเทพมหานครมีกรอบ แนวการดำเนินการการใช้จ่ายเงินอย่างชัดเจน และครอบคลุมความคุ้มค่าของเงินงบประมาณด้วย ซึ่งสอดคล้อง กนกพร เจริญประยูร (2548, หน้า 62-63 อ้างถึงใน รัจนา รัตนวรี, 2541, บทคัดย่อ) ได้วิจัยปัญหา และแนวทางแก้ไขปัญหาการดำเนินงานโครงการอาหารกลางวันของโรงเรียน เทศบาล ตามทัศนะของคณะกรรมการโครงการอาหารกลางวันในภาคตะวันออก มีปัญหาอยู่ใน ระดับปานกลาง ส่วนข้ออันดับท้ายสุดได้แก่ การเบิก-จ่าย และการควบคุมงบประมาณ โครงการ อาหารกลางวันเป็นไปตามระเบียบฯ ซึ่งน่าจะเป็นมาจากการปฏิบัติเรื่องการเบิกจ่ายงบประมาณ มี ระเบียบกฎหมายที่กำหนดไว้ชัดเจน มีแนวปฏิบัติ นอกจากนี้ ยังมีแนวทางการดำเนินงานโครงการ อาหารกลางวันในโรงเรียนประถมศึกษา สำนักงานโครงการอาหารกลางวัน กระทรวงศึกษาธิการ

เป็นแนวทางในการดำเนินงานของสถานศึกษา ซึ่งสถานศึกษาส่วนใหญ่ปฏิบัติตามระเบียบการเบิกจ่ายของทางราชการ

2.4 ด้านอาคารสถานที่

ปัจจัยที่ส่งเสริมการบริหารงาน โครงการอาหารกลางวันในด้านนี้พบว่าอยู่ในระดับมาก ทั้งของผู้บริหาร และครู ส่วนใหญ่โรงเรียนมีโรงอาหารของโรงเรียนมีโรงอาหารเฉพาะสภาพของโรงอาหารยังใช้ได้ดีถูกสุขลักษณะ สถานที่ในการเก็บอุปกรณ์และเครื่องมือเครื่องใช้ในการประกอบอาหารของโรงเรียนจะมีตู้สำหรับเก็บโดยเฉพาะ มีบ่อดักไขมันที่มีโรงครัวและโรงเรียนมีบริเวณล้างภาชนะ และอุปกรณ์โดยเฉพาะ ซึ่งสอดคล้องกับผลการวิจัยของ สุชาดา จำหูน (2538, หน้า 162) ที่พบว่า สถานที่ประกอบอาหาร สถานที่สำหรับเก็บล้างภาชนะ โรงเรียนส่วนใหญ่มีที่ล้างภาชนะ มีวิธีการบำบัดน้ำเสีย ใช้บ่อดักไขมันก่อนระบายออก ซึ่งสอดคล้องกับนโยบายของกรุงเทพมหานครที่ให้ใช้บ่อดักไขมันก่อนระบายออก

2.5 ด้านวัสดุอุปกรณ์เครื่องมือเครื่องใช้

ปัจจัยที่ส่งเสริมการบริหารงาน โครงการอาหารกลางวันในด้านนี้พบว่าอยู่ในระดับมาก ทั้งของผู้บริหาร และครู ซึ่งส่วนใหญ่มีอุปกรณ์ในการประกอบอาหารของโรงเรียนมีครบ มีการจัดเก็บอุปกรณ์ในการประกอบอาหารและภาชนะที่ใช้ในการประกอบอาหารได้อย่างเรียบร้อย มิดชิด โดยการจัดทำตู้เก็บอุปกรณ์ ชั้นวาง มีอุปกรณ์ในการเก็บน้ำใช้สำหรับประกอบอาหาร โรงเรียนมีอุปกรณ์ในการรับประทานอาหารสำหรับนักเรียนทุกคนมีครบทุกคน ซึ่งสอดคล้องกับงานวิจัยของ บุญรา เชนอำนาจ (2546) ที่ได้ศึกษาความพึงพอใจของนักเรียนต่อโครงการอาหารกลางวันในโรงเรียนประถมศึกษา สังกัดกรุงเทพมหานคร ผลการวิจัยพบว่า นักเรียนโรงเรียนประถมศึกษา สังกัดกรุงเทพมหานคร มีความพึงพอใจต่อโครงการอาหารกลางวันในด้านอาหารและการบริการ ด้านภาชนะและอุปกรณ์ ด้านสถานที่ และด้านบุคลากรอยู่ในระดับพึงพอใจมากทุกด้าน

2.6 ด้านนักเรียน

ปัจจัยที่ส่งเสริมการบริหารงาน โครงการอาหารกลางวันในด้านนี้พบว่าอยู่ในระดับมาก ทั้งของผู้บริหาร และครู มีการตรวจสอบภาวะโภชนาการของนักเรียน มีการชั่งน้ำหนักวัดส่วนสูง มีการบันทึกสุขภาพเป็นปัจจุบัน ซึ่งสอดคล้องกับที่กรุงเทพมหานครได้กำหนดวัตถุประสงค์ของการจัดโครงการอาหารกลางวันคือ ให้นักเรียนมีสุขภาพอนามัยที่ดีขึ้น ซึ่งสอดคล้องกับรายงานผลการศึกษาความเจริญเติบโตของเด็กที่มีอยู่ในโครงการอาหารกลางวัน (สำนักนโยบายและแผนฯ, 2543, หน้า 178) พบว่า โครงการอาหารกลางวันในโรงเรียน มีความสำคัญต่อพัฒนาการเจริญเติบโตทางร่างกายด้านน้ำหนักและส่วนสูงของนักเรียน และพบว่า

ความเจริญเติบโตของนักเรียนที่อยู่ในโครงการอาหารกลางวันในปีการศึกษา 2537-2539 ก่อนรับประทานอาหารกลางวันในโรงเรียนนักเรียนส่วนใหญ่มีความเจริญเติบโตต่ำกว่าเกณฑ์มาตรฐาน และเมื่อรับประทานอาหารกลางวันในโรงเรียนแล้วนักเรียนส่วนใหญ่มีความเจริญเติบโตสูงกว่ามาตรฐาน โดยที่ความเจริญเติบโตในปีการศึกษา 2539 สูงที่สุด จะเห็นได้ว่านักเรียนที่อยู่ในโครงการอาหารกลางวันเมื่อได้รับประทานอาหารแล้ว ส่วนใหญ่จะมีการเจริญเติบโตสมวัยเพิ่มขึ้น อาหารกลางวันที่มีคุณภาพมีคุณค่าทางโภชนาการจึงเป็นสิ่งสำคัญอย่างยิ่งในการดำเนินการโครงการอาหารกลางวัน เพื่อลดภาวะทุพโภชนาการในนักเรียน

2.7 ด้านบูรณาการกับการเรียนการสอน

ปัจจัยที่ส่งเสริมการบริหารงานโครงการอาหารกลางวันในด้านนี้พบว่าอยู่ในระดับมาก ทั้งของผู้บริหาร และครู ในการเข้าแถวเพื่อรับอาหารของนักเรียน การมีระเบียบวินัย และมารยาทในการรับประทานอาหารของนักเรียน การสอนให้นักเรียนมีความรู้ในเลือกซื้ออาหารที่มีคุณค่าเพิ่มขึ้น ซึ่งสอดคล้องกับงานวิจัยของ ผาสุข อุทัย (2533, บทคัดย่อ) พบว่า ผลการดำเนินงานโครงการอาหารกลางวันในโรงเรียนส่วนใหญ่ภายหลัง การดำเนินงานโครงการอาหารกลางวัน นักเรียนมีลักษณะนิสัยดี เช่น มารยาทในการรับประทานอาหาร ความสะอาด ทำงานเป็นกลุ่ม ความรับผิดชอบความเอื้อเฟื้อ พฤติกรรมในการรับประทานอาหารของนักเรียน รู้จักแบ่งปันอาหารซึ่งกันและกัน

2.8 ด้านสิ่งแวดล้อม

ปัจจัยที่ส่งเสริมการบริหารงานโครงการอาหารกลางวันในด้านนี้พบว่าอยู่ในระดับมาก ทั้งของผู้บริหาร และครู เกี่ยวกับสถานที่ประกอบอาหารถูกสุขลักษณะ ความสะอาดของ คนทำและสัมผัสอาหาร การควบคุมคุณภาพของอาหารที่จำหน่ายภายในโรงเรียน โรงเรียนในสังกัด กรุงเทพมหานครทุกโรงเรียนจะมีสหกรณ์ของโรงเรียนที่ดำเนินการภายใต้การควบคุมของผู้บริหาร โรงเรียน โดยมีวัตถุประสงค์เพื่อรณรงค์และสร้างค่านิยมในการบริโภคที่ถูกต้องให้กับนักเรียน ภายในโรงเรียน สิ่งเหล่านี้เป็นตัวช่วยและกระตุ้นเกิดความสะอาดของสถานที่ประกอบอาหาร ความเป็นระเบียบถูกสุขลักษณะ และการดำเนินการ โรงเรียนส่งเสริมสุขภาพตามแนวนโยบายของ กรุงเทพมหานครเพื่อเป็นการปลูกฝังวัฒนธรรมการกินให้กับเยาวชนไทยที่ต้องรับวัฒนธรรม ตะวันตกมา ซึ่งสอดคล้องกับผลงานวิจัยของ ถนอมศรี คงทน (2538, หน้า 80 อ้างถึงใน สนิท แสงศักดิ์, 2537) กล่าวว่า การสนับสนุนของโรงเรียนในขั้นตอนการเตรียมอาหาร และประกอบอาหารจัดหาวัสดุ-อุปกรณ์การประกอบอาหารใน การสนับสนุนของโรงเรียนในขั้นตอนการจัดการ คือ การจัดซื้อการขาย และการจัดกิจกรรมสหกรณ์ให้สอดคล้องกับโครงการอาหารกลางวัน โรงเรียน โรงเรียนได้รณรงค์การสร้างค่านิยมในการบริโภคที่ถูกต้อง

2.9 ด้านการประเมินผล

ปัจจัยที่ส่งเสริมการบริหารงาน โครงการอาหารกลางวันในด้านนี้พบว่าอยู่ในระดับมาก ทั้งของผู้บริหาร และครู การบันทึกสุขภาพนักเรียน และการประเมินโครงการอาหารกลางวันเป็นระยะๆ การจัดทำโครงการอาหารกลางวันในโรงเรียน เพื่อให้ทราบว่าการดำเนินงานโครงการอาหารกลางวันในโรงเรียนเป็นไปตามวัตถุประสงค์ที่ตั้งไว้หรือไม่นั้น จำเป็นที่ต้องมีการตรวจสอบ ประเมิน และติดตามผล เพื่อที่จะได้ทราบข้อดีและจุดบกพร่องที่เกิดขึ้น และนำผลลัพธ์นั้นมาแก้ไขปรับปรุงโครงการให้ดีขึ้นในครั้งต่อไป วันทนาพร ตั้งอำนาจ (2536) วิจัยเรื่องการติดตามโรงเรียนประถมศึกษาที่ได้รับรางวัลการจัดโครงการอาหารกลางวันดีเด่น สังกัดสำนักงานการประถมศึกษาจังหวัดชัยภูมิ พบว่าในการประเมินผลการดำเนินงานโครงการอาหารกลางวันในโรงเรียนประเมินโดยสังเกตความร่วมมือ และความสนใจของนักเรียน ช่วงระยะเวลาในการประเมินโครงการอาหารกลางวันส่วนใหญ่ประเมินผลเมื่อสิ้นปีการศึกษา จากการศึกษาการดำเนินงานโครงการอาหารกลางวันในโรงเรียนผลการศึกษาพบว่า ผู้บริหารโรงเรียน ครูหัวหน้าโครงการอาหารกลางวัน ตัวแทนผู้นำนักเรียนฝ่ายอนามัยโรงเรียน ผู้ปกครองนักเรียน และองค์การบริหารส่วนท้องถิ่น มีความคิดเห็นสอดคล้องกันว่า โครงการอาหารกลางวันในโรงเรียน มีประโยชน์และต้องการให้โครงการมีการดำเนินการต่อไป ทั้งนี้เห็นได้จากผลการศึกษาคำคิดเห็นของผู้บริหารโรงเรียนและตัวแทนผู้นำนักเรียนฝ่ายอนามัยโรงเรียนเกี่ยวกับการตรวจสอบภาวะโภชนาการของนักเรียนพบว่า โรงเรียนมีการติดตามและประเมินภาวะโภชนาการของนักเรียนอย่างสม่ำเสมอ

2.10 ด้านความโปร่งใส

ปัจจัยที่ส่งเสริมการบริหารงานโครงการอาหารกลางวันในด้านนี้พบว่าอยู่ในระดับมาก ทั้งของผู้บริหาร และครู โรงเรียนมีการจัดทำงบประมาณโครงการอาหารกลางวันมีการลงบัญชีเป็นปัจจุบันมีเป็นประจำวัน คณะกรรมการตรวจสอบโครงการอาหารกลางวันของโรงเรียนแต่งตั้งเป็นลายลักษณ์อักษร โรงเรียนมีคณะกรรมการตรวจสอบการใช้จ่ายงบประมาณโครงการอาหารกลางวันแต่งตั้งเป็นลายลักษณ์อักษร โรงเรียนมีการควบคุมการซื้ออาหารตามระเบียบ และโรงเรียนมีการแถลงผลงานการดำเนินงานโครงการอาหารกลางวัน ซึ่งสอดคล้องกับดาวรุ่ง คิริแสง (2541) และ สุชาดา จำหรรุ่น (2538) กล่าวว่า โรงเรียนส่วนใหญ่มีคณะกรรมการดำเนินงานมากกว่า 5 คน ซึ่งก็ตรงกับระเบียบกรุงเทพมหานครว่าด้วยโครงการอาหารกลางวันในโรงเรียน พ.ศ. 2523 ข้อ 10 ที่ให้หัวหน้าสถานศึกษาแต่งตั้งเจ้าหน้าที่โดยเฉพาะจำนวนหนึ่งคน ทำหน้าที่จัดทำบัญชีรายรับรายจ่าย และคณะกรรมการประกอบด้วยเจ้าหน้าที่อย่างน้อยสามคนเป็นผู้ร่วมรับผิดชอบในการเก็บรักษาเงินและเป็นผู้ตรวจสอบการรับจ่ายเงิน

3. ความคิดเห็นของผู้บริหาร และครูต่อปัจจัยที่เป็นอุปสรรคต่อการบริหารโครงการอาหารกลางวันของโรงเรียนประถมศึกษา สำนักงานเขตบางกอกน้อย สังกัดกรุงเทพมหานคร ในภาพรวม

3.1 ผู้บริหารโรงเรียน โดยภาพรวมอยู่ในระดับน้อยที่สุด ปัจจัยที่เป็นอุปสรรคต่อการบริหารโครงการอาหารกลางวันของโรงเรียนประถมศึกษาอันดับแรกคือสิ่งแวดล้อม ซึ่งอาจจะมาจากโรงเรียนเป็นโรงเรียนที่ได้รับการอุดหนุนจากกรุงเทพมหานคร และรัฐบาล ทำให้ต้องดำเนินการทุกอย่างภายใต้กฎ และระเบียบที่วางไว้ ทำให้การกระทำบางอย่างจะติดขัดด้วยเรื่องของเวลาที่จะล่าช้าไม่ทันกาล และงบประมาณที่ได้รับอาจจะไม่เพียงพอก็ได้ ติดขัดไม่สะดวกรวดเร็วเหมือนโรงเรียนเอกชนที่จะดำเนินการอย่างไรก็ได้ขอเพียงมีงบประมาณเท่านั้น ด้านการประเมินผลเป็นอันดับสุดท้ายเพราะผู้บริหารโรงเรียนมีการดำเนินการประเมินผลโครงการต่างๆ ภายในโรงเรียนทุกปีการศึกษาตลอด

3.2 ครูโรงเรียนประถมศึกษา โดยภาพรวมอยู่ในระดับน้อยที่สุด ปัจจัยที่เป็นอุปสรรคต่อการบริหารโครงการอาหารกลางวันของโรงเรียนประถมศึกษาอันดับแรกคือบุคลากร การดำเนินงานโครงการอาหารกลางวันในโรงเรียนนั้นจะดำเนินการในรูปแบบคณะกรรมการช่วยกันคิดช่วยกันทำ ช่วยกันแก้ไข ทำให้งานบรรลุเป้าหมายได้อย่างสวยงาม ทำให้ปัญหาด้านบุคลากรมีน้อยมาก เนื่องจากทุกคนช่วยกันทำงานเพื่อนักเรียนของตนเอง แต่ปัจจัยที่เป็นอุปสรรคต่อการบริหารงานโครงการอาหารกลางวันในอันดับสุดท้าย คือ ด้านสิ่งแวดล้อม ด้านการประเมินผล และด้านความโปร่งใส นั้นคงจะหมายถึงงานในด้านเอกสารที่ต้องดำเนินการทำให้เกิดความล่าช้า เนื่องจากต้องเก็บชิ้นงาน รวบรวมและเรียบเรียงจัดทำรายงานส่งความถี่หน้า ความก้าวหน้าของงาน เป็นสิ่งที่ซับซ้อน อีกทั้งด้านสิ่งแวดล้อมนั้นเป็นงานที่ต้องดำเนินการอย่างต่อเนื่องถ้าขาดความต่อเนื่องความสวยงามจะไม่เกิดในด้านสิ่งแวดล้อมเลย ทำให้ครูโรงเรียนประถมศึกษามองว่าเป็นภาระที่เพิ่มมากขึ้นนอกเหนือจากงานสอนที่มีในโรงเรียนแต่ต้องมาจัดการกับเอกสารมากมายของโครงการอาหารกลางวันอีก

4. ความคิดเห็นของผู้บริหาร และครูต่อปัจจัยที่เป็นอุปสรรคต่อการบริหารโครงการอาหารกลางวันของโรงเรียนประถมศึกษา สำนักงานเขตบางกอกน้อย สังกัดกรุงเทพมหานคร รายด้าน

4.1 ด้านการวางแผน

ปัจจัยที่เป็นอุปสรรคต่อการบริหารงานโครงการอาหารกลางวันในเรื่องผู้บริหาร และครูที่ได้รับการแต่งตั้งตามนโยบายของกรุงเทพมหานคร ครูที่รับผิดชอบโครงการอาหารกลางวันส่วนใหญ่ไม่มีความรู้ ไม่มีวุฒิทางโภชนาการ และหรือบางครั้งครูมีภาระการสอนมาก

อาจทำให้เกิดความเหนื่อยล้า และไม่ยากปฏิบัติ ซึ่งปัจจัยดังกล่าวอาจส่งผลกระทบต่อการบริหารงานโครงการอาหารกลางวันในโรงเรียนทำให้ได้ประสิทธิภาพไม่ดีเท่าที่ควร ซึ่งสอดคล้องกับผลการวิจัยของ สุชาติา จำหูน (2538, หน้า 165) พบว่า ครูผู้รับผิดชอบโครงการอาหารกลางวันของโรงเรียนประถมศึกษา สังกัดกรุงเทพมหานครมีชั่วโมงสอนมาก ทำให้การปฏิบัติงานโครงการอาหารกลางวันไม่เต็มที่

4.2 ด้านบุคลากร

ปัจจัยที่เป็นอุปสรรคต่อการบริหารงานโครงการอาหารกลางวันของผู้บริหารโรงเรียนคือการมีครูที่เพียงพอในการดำเนินงานโครงการอาหารกลางวัน ผู้บริหารโรงเรียนมองว่าการดำเนินงานโครงการอาหารกลางวันนั้นมิใช่เป็นหน้าที่ของครูผู้รับผิดชอบโครงการอาหารกลางวันเพียงผู้เดียว แต่หมายรวมถึงคณะกรรมการโครงการอาหารกลางวันทั้งหมด แต่ในทางปฏิบัติส่วนใหญ่ ครูผู้รับผิดชอบโครงการอาหารกลางวันจะเป็นผู้ปฏิบัติเพียงผู้เดียว ทำให้เกิดภาระงานขึ้นมากมายดังที่ได้กล่าวมาแล้ว และครูผู้รับผิดชอบโครงการอาหารกลางวันมีความคิดว่าการตรวจสอบสภาพประจำปีของผู้ประกอบอาหารนั้นเป็นปัจจัยที่เป็นอุปสรรคต่อการบริหารงานโครงการอาหารกลางวัน อันเนื่องมาจากระเบียบของดำเนินงานโครงการอาหารกลางวันของกรุงเทพมหานครได้กำหนดว่า ผู้ประกอบการหรือผู้ที่สัมผัสอาหารทุกคนต้องมีใบตรวจสอบสุขภาพมาแสดงทุกภาคเรียน นั้นหมายถึงว่าคุณตรวจสอบสุขภาพปีละ 2 ครั้ง เพราะหนึ่งปีการศึกษามี 2 ภาคเรียนแล้วค่าใช้จ่ายที่เกิดขึ้นในส่วนนี้ก็จะสร้างภาระงานให้กับครูผู้รับผิดชอบโครงการอาหารกลางวันขึ้นอีก เพราะบุคคลเหล่านี้เป็นเพียงลูกจ้างค่าแรงรายวันเท่านั้น

4.3 ด้านงบประมาณ

ปัจจัยที่เป็นอุปสรรคต่อการบริหารงานโครงการอาหารกลางวันของผู้บริหารโรงเรียนคือเรื่องค่าธรรมเนียมการจัดกิจกรรมหาเงินทุนเพิ่มเติมหรือทดแทนเงินงบประมาณโครงการอาหารกลางวัน ดังที่กล่าวมาแล้วโรงเรียนในสังกัดกรุงเทพมหานคร จัดการศึกษาโดยมีวัตถุประสงค์ของการจัดแบบให้เปล่า ตามโครงการเรียนดีเรียนฟรีอย่างมีคุณภาพ โดยมีวัตถุประสงค์ไม่เก็บเงินเลย และถ้าโรงเรียนในสังกัดกรุงเทพมหานครใดเก็บเงินจากนักเรียนเมื่อใดให้ถือว่าเป็นความผิดวินัยของทางราชการทันที จากข้อกำหนดดังกล่าวการจัดกิจกรรมหาเงินทุนค่าธรรมเนียมไม่ว่าจะใช้ในโครงการใดก็ถือว่ามีความเสี่ยงต่อการผิดวินัยทั้งสิ้น และที่สอดคล้องกับความคิดเห็นของครูที่ตอบว่าการขอรับความช่วยเหลือด้านการเงิน วัสดุ อุปกรณ์จากหน่วยงานเอกชน ผู้ปกครองนักเรียนเป็นปัจจัยที่เป็นอุปสรรคต่อการบริหารงานโครงการอาหารกลางวัน เพราะครูเป็นบุคคลที่ต้องการติดต่อสื่อสารกับผู้ปกครองนักเรียนมากที่สุด การพูดคุยขอความช่วยเหลือในด้านการเงิน วัสดุ อุปกรณ์อาจนำมาซึ่งความผิดวินัยขอเก็บเงินจากนักเรียนได้

4.4 ด้านอาคารสถานที่

ปัจจัยที่เป็นอุปสรรคต่อการบริหารงาน โครงการอาหารกลางวันของผู้บริหาร และครูให้ความเห็นว่าสถานที่ให้นักเรียนนั่งรับประทานอาหารมีไม่เพียงพอ โรงเรียนในสังกัด กรุงเทพมหานครนั้นจะมีการดำเนินการบริหาร โรงเรียนแบบแบ่งเป็น 3 ขนาด คือ โรงเรียนที่มีขนาดเล็ก คือมีนักเรียนไม่เกิน 400 คน และโรงเรียนที่มีขนาดกลาง คือมีนักเรียนตั้งแต่ 401-800 คน และโรงเรียนที่มีขนาดใหญ่ คือมีนักเรียนตั้งแต่ 801 ขึ้นไป แต่การแบ่งขนาดของโรงเรียนนั้นมิได้มีการกำหนดพื้นที่ใช้สอยของโรงเรียนไว้ด้วย ทำให้เมื่อโรงเรียนมีศักยภาพในการหาลูกค้าคือ นักเรียนมาก แต่สถานที่ของโรงเรียนมีเท่าใด ก็บริหารจัดการใช้ตามนั้น ทำให้พื้นที่ในการใช้สอย จัดกิจกรรมก็จะไม่เพียงพอต่อขนาดของโรงเรียนถ้าบังเอิญโรงเรียนขนาดใหญ่มีนักเรียนมาก แต่มีพื้นที่ใช้สอยน้อย ทำให้เกิดปัญหาเพราะพื้นที่เล็กโรงอาหารของโรงเรียนก็จะเล็กตาม ทำให้ นักเรียนไม่พอใช้ สถานที่รับประทานอาหารก็จะไม่พอใช้ด้วยเช่นกัน ซึ่งสอดคล้องกับผลการวิจัย ของ ถนอมศรี คงทน (2538, หน้า 79) อ้างถึง ดาวรุ่ง คิริแสง (2542, หน้า 102) กล่าวว่า โรงเรียน ส่วนใหญ่ใช้โรงอาหาร โต๊ะม้านั่งสำหรับรับประทานอาหารของนักเรียน ส่วนใหญ่มีไม่เพียงพอ ฤาเดช เกิดวิชัย (2532) และวันทนา ดังอำนาจ (2537) พบว่า โรงเรียนที่มีจำนวนนักเรียนมากขาด โต๊ะสำหรับนั่งรับประทานอาหาร

4.5 ด้านวัสดุอุปกรณ์เครื่องมือ และเครื่องใช้

ปัจจัยที่เป็นอุปสรรคต่อการบริหารงาน โครงการอาหารกลางวันของผู้บริหาร เรื่องการมีน้ำดื่มที่สะอาดเพื่อบริการนักเรียน ในปัจจุบันนี้ได้มีการประชาสัมพันธ์ถึงภาชนะที่ใช้ เก็บน้ำดื่มว่ามีการปนเปื้อนสารตะกั่วที่ใช้เชื่อมภาชนะที่เก็บหรือไม่ ทำให้เกิดข้อคำถามขึ้นมากมาย ว่าภาชนะใดใช้เก็บน้ำแล้วปลอดภัย และต้องแข็งแรง คงทนต่อเด็กเล็กด้วย ในยุคปัจจุบันต้องยอมรับว่ามีแต่ค่าใช้จ่ายนั้นสูงมากทำให้ผู้บริหารมองว่าจุดนี้เป็นอุปสรรคต่อการบริหารงาน โครงการอาหารกลางวัน แต่ความคิดเห็นของครูมองในเรื่องของวัสดุอุปกรณ์และเครื่องมือใช้มี เพียงพอต่อการดำเนินการ โครงการอาหารกลางวัน หรือไม่ และถ้ามีเพียงพอก็จะต้องตอบคำถามต่อ ว่ามีความแข็งแรง และปลอดภัยหรือไม่ ซึ่งสอดคล้องกับ ฤาเดช เกิดวิชัย (2532) พบว่า โรงเรียน ส่วนใหญ่ขาดวัสดุเครื่องใช้ต่างๆ ด้านอุปกรณ์เครื่องมือเครื่องใช้ประกอบอาหาร และอุปกรณ์ใส่ อาหาร

4.6 ด้านนักเรียน

ปัจจัยที่เป็นอุปสรรคการบริหารงาน โครงการอาหารกลางวันในด้านนี้ทั้งของผู้บริหาร และครู ในเรื่องการมีส่วนร่วมของนักเรียนในกิจกรรมการดำเนินงานโครงการอาหาร กลางวันของโรงเรียนในระดับน้อยที่สุด เนื่องมาจากระเบียบการดำเนินงานโครงการอาหาร

กลางวันในทุกโรงเรียนของสังกัดกรุงเทพมหานคร ให้ดำเนินการได้ 2 รูปแบบ คือ ให้โรงเรียน ดำเนินการจัดประมูลร้านค้า/เอกชนมาดำเนินการ เมื่อได้มาให้ร้านค้า/เอกชนดังกล่าวดำเนินการ โครงการอาหารกลางวันให้นักเรียนภายในไม่เกินงบประมาณรายหัว (15 บาท / มื้อ/คน) กับอีก รูปแบบหนึ่งคือโรงเรียนจ้างแม่ครัวและผู้ช่วยแม่ครัวมาดำเนินการภายใต้การดูแลกำกับของครู ผู้รับผิดชอบโครงการอาหารกลางวันและผู้บริหารโรงเรียน โดยกรุงเทพมหานครก็มีระเบียบการ จ้างแม่ครัวตามอัตราส่วนขนาดของโรงเรียนด้วย แต่ทั้งนี้ก็ต้องดำเนินการภายในไม่เกินงบประมาณ รายหัวของนักเรียนที่มีอยู่จริงด้วย (15 บาท / มื้อ/คน) จึงเป็นเหตุให้นักเรียนไม่มีส่วนในการ ดำเนินงาน โครงการอาหารกลางวันเนื่องจากมีแม่ครัวทำให้รับประทาน และในบางโรงเรียน ดำเนินการล้างถาดอาหารให้นักเรียน แต่โรงเรียนส่วนใหญ่จะเน้นการฝึกลักษณะนิสัยที่ดีในการ รับประทานอาหาร ความสะอาดทั้งก่อนและหลังรับประทานอาหารมากกว่า การมีส่วนร่วมในการ ดำเนินงานโครงการอาหารกลางวัน ซึ่งสอดคล้องกับผลงานวิจัยของ วันทนาพร ตั้งอำนาจ (2537, บทคัดย่อ) พบว่ากิจกรรมที่โรงเรียนได้ดำเนินการตามวัตถุประสงค์โครงการอาหารกลางวัน โดย นักเรียนมีส่วนร่วมมากที่สุด คือการสร้างสุขนิสัยที่ดี เช่น การฝึกให้นักเรียนรู้จักล้างมือก่อน-หลัง รับประทานอาหาร การแปรงฟัน การช่วยเหลือโรงเรียนทำความสะอาดสถานที่

4.7 ด้านบูรณาการกับการเรียนการสอน

ปัจจัยที่เป็นอุปสรรคการบริหารงานโครงการอาหารกลางวันในด้านนี้ทั้งของ ผู้บริหาร ครู เรื่องการมีส่วนร่วมในการเก็บล้างภาชนะของตนเอง จากที่ได้กล่าวไว้ในด้านนักเรียน ว่า กรุงเทพมหานครมีระเบียบการดำเนินงานโครงการอาหารกลางวันได้ 2 รูปแบบ คือ ให้โรงเรียน ดำเนินการจัดประมูลร้านค้า/เอกชนมาดำเนินการ กับโรงเรียนจ้างแม่ครัวและผู้ช่วยแม่ครัวมา ดำเนินการภายใต้การดูแลกำกับของครูผู้รับผิดชอบโครงการอาหารกลางวันและผู้บริหารโรงเรียน ทำให้มีบางโรงเรียนจัดให้แม่ครัว และผู้ช่วยแม่ครัวล้างถาดอาหารให้นักเรียนด้วย แต่ในโรงเรียน ขนาดกลางหรือ ขนาดใหญ่ มีนักเรียนเป็นจำนวนมาก แม่ครัวและผู้ช่วยแม่ครัวไม่สามารถล้างถาด อาหารให้นักเรียนได้ทันกับเวลา ทำให้โรงเรียนต้องดำเนินการฝึกให้นักเรียนล้างถาดกันเอง จากจุด นี้ทำให้ผู้บริหาร และครูมองว่าเป็นภาพแห่งความวุ่นวาย มีการหกเลอะเทอะ ไม่สะอาดถ้านักเรียน ขาดความรอบรอบในการล้างถาดอาหาร ซึ่งสอดคล้องกับผลงานการวิจัยของ ยุพิน ธรรมศิริ (2545 , หน้า 108) พบว่า การจัดอาหารกลางวันในรูปแบบการจ้างเอกชนดำเนินการ นักเรียนจึงไม่มี ส่วนร่วมในการจัดอาหารกลางวันในโรงเรียน

4.8 ด้านสิ่งแวดล้อม

ปัจจัยที่เป็นอุปสรรคการบริหารงานโครงการอาหารกลางวันในด้านนี้ของ ผู้บริหาร เรื่อง การแต่งกายของคนทำอาหาร จากที่กล่าวมาแล้วระเบียบการดำเนินงานโครงการ

อาหารกลางวันในทุกโรงเรียนของสังกัดกรุงเทพมหานคร ให้ดำเนินการได้ 2 รูปแบบ คือ ให้โรงเรียนดำเนินการจัดประมุขร้านค้า/เอกชนมาดำเนินการ โรงเรียนจ้างแม่ครัวและผู้ช่วยแม่ครัวมาดำเนินการภายใต้การดูแลกำกับของครูผู้รับผิดชอบโครงการอาหารกลางวันและผู้บริหารโรงเรียน ซึ่งการที่บุคคลอื่นเข้ามาในสถานที่ราชการ การแต่งกายเป็นสิ่งสำคัญ และการแต่งกายของคนทำอาหารหรือคนสัมผัสอาหารจะช่วยลดการเกิดเชื้อโรคบางอย่างได้ด้วย เช่น การให้ผู้ประกอบอาหารหรือสัมผัสอาหารใส่เสื้อมีแขน สวมหมวกคลุมศีรษะ สวมถุงมือในขณะที่หยิบจับสัมผัสอาหาร จะถูกสุขลักษณะ อนามัยที่ดี และครู เรื่องการควบคุมคุณภาพของอาหารที่กำหนดภายในโรงเรียน กรมอนามัยได้กำหนดระเบียบการจำหน่ายอาหารหรือขนมภายในโรงเรียนขึ้นว่าควรจะเป็นขนมแบบใด มีลักษณะและคุณภาพอย่างไร โรงเรียนในสังกัดกรุงเทพมหานครก็ปฏิบัติตามระเบียบนั้น โดยเฉพาะอย่างยิ่งการเข้าร่วมโครงการโรงเรียนส่งเสริมสุขภาพตามนโยบายของกรุงเทพมหานคร ด้วย (พิธีลงนามข้อตกลงความร่วมมือ, 2542 , หน้า 1) จะเห็นได้ว่าทางรัฐบาลให้ความสำคัญกับโครงการอาหารกลางวันในโรงเรียนประถมศึกษาเป็นอย่างมาก เพื่อให้เด็กไทยได้รับประทานอาหารที่มีคุณค่าทางโภชนาการครบทุกคน จะทำให้เด็กมีสุขภาพแข็งแรง ได้รับอาหารและการเลี้ยงดูอย่างเหมาะสม

4.9 ด้านการประเมินผล

ปัจจัยที่เป็นอุปสรรคการบริหารงานโครงการอาหารกลางวันในด้านนี้น้อยที่สุด ทั้งของผู้บริหาร และครู อันเนื่องมาจากโรงเรียนมีการดำเนินการประเมินโครงการต่างๆ ที่เกี่ยวข้องกับงานโรงเรียนทุกโครงการเพื่อจัดทำสรุปผลรายงานการศึกษาทุกปีการศึกษา ทำให้การประเมินผลโครงการอาหารกลางวันเป็นที่มีการพัฒนางานอย่างต่อเนื่อง และเห็นได้ชัดในภาพความสำเร็จคือ อาหารที่นักเรียนได้รับประทานทุกวันที่มาเรียน ตลอดจนการบันทึกสุขภาพของนักเรียนที่บ่งบอกว่ามีพัฒนาการไปในทางใดตามรูปแบบการจัดอาหารที่กรุงเทพมหานครได้กำหนดขึ้น ซึ่งสอดคล้องกับงานวิจัยของ ถนอมศรี คงทน (อ้างถึงใน ดาวรุ่ง กิริแสง, 2546, หน้า 77) ที่ได้ศึกษา สภาพการบริหารงานโครงการอาหารกลางวันของโรงเรียนสังกัดกรุงเทพมหานคร พบว่า การจัดสรรเงินให้นักเรียนขาดแคลนไม่เพียงพอ โรงเรียนส่วนใหญ่จะยึดถือรูปแบบอาหารประสม คือ อาหารจานเดียวกับ แบบข้าวกับอาหาร 2 อย่าง และขนมผลไม้ตามฤดูกาล ซึ่งก็สอดคล้องกับรูปแบบการจัดอาหารกลางวันในโรงเรียนสังกัดกรุงเทพมหานครที่ได้กำหนดรูปแบบให้โรงเรียนในสังกัดกรุงเทพมหานครดำเนินการมี 2 รูปแบบ คือ รูปแบบที่ 1 อาหารจานเดียว รูปแบบที่ 2 อาหารเป็นชุดแบบข้าวกับอาหาร 2 อย่าง และขนม ผลไม้ตามฤดูกาล

4.10 ด้านความโปร่งใส

ปัจจัยที่เป็นอุปสรรคการบริหารงานโครงการอาหารกลางวันในด้านนี้ของผู้บริหาร และครูเรื่องการควบคุมการซื้ออาหารตามระเบียบของทางราชการ ซึ่งระเบียบการดำเนินการจัดการโครงการอาหารกลางวันของโรงเรียนสังกัดกรุงเทพมหานครนั้นคือ งบประมาณไม่เกินรายหัวที่แท้จริง (15 บาท / มื้อ/คน) ทำให้โรงเรียนที่มีขนาดเล็ก มีนักเรียนน้อยก็จะมีงบประมาณน้อย กำลังในการซื้อและต่อรองก็จะน้อยตาม แต่ถ้าเป็นโรงเรียนขนาดใหญ่ มีนักเรียนมากก็จะมีงบประมาณมาก กำลังในการซื้อและต่อรองก็จะมากตาม ซึ่งสอดคล้องกับ บุญฤทธิศิลาแก้ว (2544) ที่พบว่า ปัญหาในการดำเนินงานโครงการอาหารกลางวันในโรงเรียนประถมศึกษาส่วนใหญ่ คือ การขาดแคลนงบประมาณเพื่อมาดำเนินงาน ทั้งนี้เพราะงบประมาณที่ได้นั้นไม่เพียงพอต่อการจัดซื้ออุปกรณ์และอาหารกลางวัน

5. การเปรียบเทียบความคิดเห็นของผู้บริหาร และครูต่อปัจจัยที่ส่งเสริมและเป็นอุปสรรคต่อการบริหารโครงการอาหารกลางวันของโรงเรียนประถมศึกษา สำนักงานเขตบางกอกน้อย สังกัดกรุงเทพมหานคร

5.1 การเปรียบเทียบความคิดเห็นของผู้บริหาร และครูต่อปัจจัยที่ส่งเสริมการบริหารโครงการอาหารกลางวันในโรงเรียนประถมศึกษา สำนักงานเขตบางกอกน้อย สังกัดกรุงเทพมหานคร พบว่าไม่แตกต่างกันทั้งภาพรวมและรายด้านทุกด้าน อันเนื่องมาจากมีการทำงานที่สัมพันธ์กันตลอด เมื่อผู้บริหารรับนโยบายมา ก็จะถ่ายทอดให้ผู้ใต้บังคับบัญชารับทราบ คือครูภายในโรงเรียน ให้ยึดถือและปฏิบัติตามแนวนโยบายที่กำหนด ทำให้งานและผลลัพธ์ของงานออกมาในแนวทางเดียวกัน เมื่อแนวทางการปฏิบัติมิได้แตกต่างกัน แนวความคิดในงานก็จะไม่แตกต่างกัน ทำให้เมื่อนำมาเปรียบเทียบกันก็พบว่าไม่แตกต่างกันทั้งภาพรวมและรายด้าน

5.2 การเปรียบเทียบความคิดเห็นของผู้บริหาร และครูต่อปัจจัยที่เป็นอุปสรรคการบริหารโครงการอาหารกลางวันในโรงเรียนประถมศึกษา สำนักงานเขตบางกอกน้อย สังกัดกรุงเทพมหานคร พบว่าไม่แตกต่างกันทั้งภาพรวมและรายด้านทุกด้าน ผู้บริหารและครูมีแนวคิดในการบริหารจัดการ การดำเนินการโครงการอาหารกลางวันไปในแนวทางเดียวกันสอดคล้องรับในปัญหาเดียวกัน เพราะโรงเรียนเป็นผู้ดำเนินการโครงการอาหารกลางวันเอง โรงเรียนมีคณะกรรมการโรงเรียนร่วมคิดร่วมกันวางแผนในการดำเนินโครงการ ภายใต้การควบคุมกำกับของผู้บริหารโรงเรียน ปัจจัยที่เป็นอุปสรรคจึงไม่แตกต่างกันทั้งผู้บริหารและครู

ข้อเสนอแนะ

ผลการวิจัย เรื่อง ปัจจัยที่ส่งเสริมและเป็นอุปสรรคการบริหารงานโครงการอาหารกลางวันในโรงเรียนประถมศึกษา สำนักงานเขตบางกอกน้อย สังกัดกรุงเทพมหานคร มีข้อเสนอแนะ ดังนี้

1. ข้อเสนอแนะสำหรับโรงเรียน

1.1 ด้านงบประมาณและด้านอุปกรณ์เครื่องมือเครื่องใช้ โรงเรียนขนาดเล็กบางแห่งขาดแคลนเงินในการจัดซื้ออุปกรณ์ เครื่องมือเครื่องใช้ วัสดุคิบที่จะมาใช้ประกอบอาหารมีราคาแพง ขาดความรู้ความเข้าใจในเรื่องระเบียบ ขั้นตอน การบัญชีและการใช้จ่ายเงินในโครงการ ควรจะส่งครูไปเรียนรู้ทำความเข้าใจในระเบียบกับหน่วยงานโดยตรง ส่วนวัสดุคิบควรจะใช้วัสดุคิบที่มีตามฤดูกาลจะทำให้ใช้งบประมาณลดลงมีเงินที่จะเหลือไปซื้อเครื่องมือเครื่องใช้ หรือหาทุนจากประชาชน หน่วยงานเอกชนเข้ามาช่วยเหลือสนับสนุน ในการจัดหาวัสดุอุปกรณ์เครื่องมือเครื่องใช้

1.2 ด้านอาคารสถานที่และสิ่งแวดล้อม ควรปรับปรุงสถานที่ประกอบอาหารให้เป็นมาตรฐาน และถูกสุขลักษณะ อยู่ในสภาพที่ใช้งาน ได้ดี ตรวจสอบสภาพนักเรียน แม่ครัว เป็นประจำ และสนับสนุนสถานที่สำหรับทำการเกษตร เช่น แปลนเกษตรสวนครัวสาธิต

2. ข้อเสนอแนะต่อหน่วยงานที่รับผิดชอบ

2.1 ควรจัดอบรมให้ความรู้เกี่ยวกับงบประมาณ กับการลงบัญชีโครงการอาหารกลางวันให้กับโรงเรียน

2.2 จัดสรรโต๊ะอาหารให้เพียงพอกับจำนวนเด็กนักเรียน

2.3 จัดสรรงบประมาณสำหรับจัดซื้อวัสดุครุภัณฑ์ เครื่องมือเครื่องใช้สำหรับการบริหารงานโครงการอาหารกลางวัน

2.4 ควรมีการตรวจสอบการดำเนินงานการบริหารโครงการของโรงเรียนในสังกัดกรุงเทพมหานครปีละครั้ง เพื่อที่จะได้นำข้อค้นพบมาแก้ไข

2.5 ด้านอาคารสถานที่ควรปรับปรุงไม่คับแคบเกินไป

2.6 ควรส่งเสริมการเกษตรในโรงเรียน แม้จะเป็นสังคมเมืองก็ตาม

2.7 ควรปรับปรุงแก้ไขระเบียบโครงการอาหารกลางวันของกรุงเทพมหานคร

2.8 ควรจัดสรรงบประมาณเพื่อซ่อมแซม โรงอาหารที่ชำรุด หรือสร้างโรงอาหารใหม่

2.9 จัดสรรครูที่จบโภชนาการโดยตรงมาปฏิบัติงานทุกโรงเรียน

3. ข้อเสนอแนะในการวิจัยครั้งต่อไป

3.1 ศึกษาการดำเนินโครงการอาหารกลางวันเพื่อบูรณาการการเรียนการสอนในหลักสูตรการศึกษาตามพระราชบัญญัติการศึกษา 2542

3.2 ประเมินโครงการอาหารกลางวันของโรงเรียนสังกัดกรุงเทพมหานคร

3.3 การศึกษาศักยภาพของคณะกรรมการ โรงเรียนต่อการบริหารโครงการอาหารกลางวัน

มหาวิทยาลัยราชภัฏธนบุรี